

Velja po pošti:
Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2:20
za Nemčijo celoletno . . . „ 29.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—
V Ljubljani na dom:
Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V upravi prejemam mesečno . . . 1:70
Sobotna izdaja:
za celo leto . . . „ 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENECE

Inserati:
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . „ 15 „
za trikrat . . . „ 13 „
za večkrat primeren popust.
Poročna oznanila, zahvale, osmrtnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.
Poslano:
enostolpna pettivrsta po 40 vin.
Izhaja vsak dan, izveniški ne-
dolge in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni rač

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Dr. J. K.: Jezikovno pravo l. 1848.
do 31. decembra l. 1851.

Razdelitev te dobe je dana sama po sebi. Pomlad v narodnem oziru znači leto 1848; njen konečni plod ustava dne 4. marca 1849 je bila pa dne 31. decembra 1851 ukinjena in za njo se je pričela nova centralistično-absolutistična germanizacijska doba.

V jezikovnem pravu označuje to kratko, pa življenja polno dobo ideja narodne in jezikovne ravnopravnosti, ki se je tudi povsela za kratek čas do veljave. Pravzaprav srečamo pojem jezikovne ravnopravnosti že prej. V korist Nemcem je določil Ferdinand II. za Češko in Moravsko (Verneuerte Landesordnung dne 10. maja 1627, za vsako deželo posebej), da sta si nemščina in češčina ravnopravni, dasi ni rabil te besede.

Seveda je imela ravnopravnost, ki jo je poglajalo s krvjo pognojeno l. 1848., drugo ozadje. To je za to, da padejo politični in socialni privilegiji, da se ustanovi enaka pravica vsem državljanom, in tudi narodom. Dvojni stik je imelo ljudstvo z državo, kjer je prišel jezik v poštev: urad in šola. Zato je tudi zaražala med vsemi nenemškimi narodi v državi že tukaj izprva jasna zahteva: Mi hočemo za vsak narod ravnopravnost v uradih in šolah. Očiten je bil tudi predpogoj, da morajo namreč uradniki znati v deželi običajne jezike. Tudi ta zahteva se je po celi državi povsod jasno formulirala. Kakor ni bilo treba nikjer kmata »hujskatije«, da je zahteval svoje gospodarsko osvobojenje, tako tudi nikjer ni bilo treba agitacije za ravnopravnost in razlage, kaj bodi njena vsebina. Zdrava ljudska misel je brž povsod enako izpregledala, kje je narobe v državi. Brez časopisja, brez društvenega življenja, brez poklicnih politikov je od Karpatov do Adrije v čudovitem soglasju vsakdo, kdor je čul o zarji politične, ustavne svobode, spoznal neposredne, da je ta nemogoča, če ni obenem z njo zvezano to, da dobi materni jezik po uradih in šolah popolno veljavo. Narodne zavesti ni nihče

1 »Und nachdem Wir die teutsche und böheimsche Sprach z ugleich in Unserm Erb-Königreich Böhheim (ozir. in Unserm Erb-Markgrathumb Mähren) gehalten und fortgepflanzt haben wollen —

umetno gojil in razširjal; čim je padel absolutistični omet, se je pokazala čista in pestra, kakor freska, ki se ji odluči na njo nametani pesek in apno.

Zdaj gre težje! Šlo je takrat le za razmerje do države; zdaj gre tudi za razmerje do nemškega nacionalca, ki izrablja svojo politično moč, kjer jo ima, v gospodarskem in kulturnem oziru in zato tišči zdravo naravo v tleh. Ni bil boj proti Nemcem kot narodu, marveč proti nemškemu značaju države. Narodi so si bili med seboj prijatelji. Tudi nemški sodržavljani so pozdravljali probujene narode in jih izkušali izpoznati, bolj nego danes. Bivši nemški državni poslanec za Ljutomerice, dr. Funke, nam je poslanecem večkrat pravil, kako simpatični so bili Nemcem zlasti Slovenci, in kako se je on — leta 1848. jurist na Dunaju — z več tovariši resno učil slovenščine. Če hočemo rabiti zdaj tako netečni pojem »Nemcem prijazni Slovenci«, moramo reči, da je gibanje leta 1848. rodilo Nemcem prijazne Slovence in Čehe in Poljake itd., pa narobe. Te prijaznosti se ni držalo narodno izdajstvo kakor danes, ko na Koroškem in Štajerskem še vedno živi ta pravni in logični nestvor. Bil se je boj proti državnemu absolutizmu, ne pa proti kakemu narodu.

Prvi uspeh tega gibanja je bil cesarski patent dne 15. marca 1848. V njem se obeta ustava, ne omenja se pa še narodnostno vprašanje. Toda državniiki so ga imeli že v evidenci. Šli so pa nerodno na delo. Najprej so hoteli zadovoljiti Čehe in Madjare z ozirom na njihovo zgodovinsko pravo. Dne 8. apr. je izdal cesar Ferdinand resolucijo na podlagi češke praške peticije, ki v nji proglašala ravnopravnost (Gleichstellung) češkega in nemškega jezika v vseh panogah državne uprave in javnega življenja. (Prvič je tu izražen pojem jezikovne ravnopravnosti v javnem življenju!) Uradniki vsega češkega ozemlja morajo znati oba jezika, ki sta v takozvanem notranjem in zunanjem oziru enako uporabna. Ker je naslovljeno cesarsko pismo na tedanje ministra notranjih reči Pillersdorfa se imenuje navadno Pillersdorferjev kabinetni list. Plenissimarna razsodba najvišjega sodišča dne 13. dec. 1898, št. 14.934, izjavlja, da ima ta list še danes zakonito veljavo, in da so od Badenijske vlade izdane češke naredbe že zato veljavne, ker niso družega, nego podrobna izvršitev tega zakona. Nemci tega nočejo priznati, češ, da že izprva ni imel zakonite veljave, in če bi jo bil imel, da je ukinjen. (Fischel o. c.

str. LXII., opazka 1.) Čehi so hoteli že takrat na temelju svojega zgodovinskega prava posebne pravice. Pa ne vsi: Historično narodno pravo, ki zagotavlja češčini predpravo pred nemščino, je branil Rieger; Palacký je pa že takrat zagovarjal federalizacijo Avstrije na narodni podlagi. Ti dve struji živita še danes, kar je Čehom in nam le v škodo.

Splošno veljavna in za naše dežele posebna določila v jezikovnem pravu iz dobe, ki jo opisujemo, so ta-le:

1. Načelo ravnopravnosti:
a) Ustavna listina dne 26. apr. 1848, ki oktroira ustavo (imenuje se navadno Pillersdorferjeva ustava), pravi v § 4: Vsem narodom se jamči nepovredljivost njihovih narodnosti in jezika.

b) Ustava dne 26. aprila 1848 se je ukinila in državni zbor na Dunaju, kasneje v Kromerizu, se je imel pečati s tem, da izdela novo. Ustavni odsek v Kromerizu je sprejel v § 21. to-le določbo: Vsi narodi v državi so ravnopravni. Vsak narod ima nepovredljivo pravico čuvati in gojiti svojo narodnost sploh in svoj jezik posebej. Ravnopravnost vseh v deželi običajnih jezikov v šoli, uradu in javnem življenju zagotavlja država.

Dne 2. decembra 1848 izjavlja nastopni patent cesarja Franc Jožefa nado, da se posreči vse dežele in narode v državi združiti v veliko državno telo.

Dne 4. marca 1849 se razpušča kromeriški državni zbor in se proglašaja nova (marčeva) ustava, ki določa v § 5: »Vsi narodi so enakopravni in vsak narod ima nepovredljivo pravico čuvati in gojiti (zur Wahrung und Pflege) svojo narodnost in jezik. Kakor vidimo, sta sprejeta v ta zakon prva dva stavka kromeriškega sklepa.

c) Cesarski patent dne 30. dec. 1849 razglasa deželne ustave, ki imajo v § 3. to-le določbo: V deželi stanujoči narodi so enakopravni in imajo nepovredljivo pravico čuvati in gojiti svojo narodnost in jezik.

č) Dne 15. avgusta 1849 ukazuje minister notranjih reči, Bach, da si morajo vsi uradniki po posameznih deželah pridobiti znanje deželnih jezikov in se potruditi, da posredujejo enakopravnost vseh narodov in jo dejansko uveljavijo.

2 — — — sich angelegen sein lassen die gleiche Berechtigung aller Stämme zu vermitteln und tatsächlich zur Geltung zu bringen.

2. Sodišča in uradi.

a) Ukaz justičnega ministra nadsodišču v Celovcu, ki je poslovalo takrat za Koroško in Kranjsko, veli, da se morajo v kazenskem postopanju, ako obdolženec in priče znajo samo slovenski, v slovenski protokoliirati. — Če ni zapisnikarja, ki bi znal gladko slovenski pisati, se sme protokol pisati tudi nemški, ako oba, sodnik in zapisnikar, slovenski razumeta. V protokolu se mora v tem slučaju zaznamovati, zakaj se je nemški sestavil. — Tolmač se sme rabiti le, če ne znata oba, sodnik in zapisnikar, slovenski. — Načeloma je na Kranjskem in v slovenskih okrajih na Koroškem tudi slovanski jezik sodni jezik.

b) Dne 17. marca 1851 je ukazalo justično ministrstvo, naj se pišejo protokoli poleg nemških slovenski (slowenisch!) tudi takrat, če zapisnikar ne zna točno pisati slovenski, ko torej prejšnji ukaz dovoljuje samonemški protokol; v tem slučaju se mora zaprijeti kot tolmač. — Celovsko nadsodišče je tarnalo, da nima sposobnih uradnikov. Danes jih graško ima, pa jih predstavlja s Koroškega drugam.

c) Patent dne 27. avgusta 1850 ustanavlja najvišje (kasacijsko) sodišče. V njem pravi, da mora biti v senatu dovolj oseb, ki obvladajo jezik, v katerem se je obravnavalo. Praviloma (in der Regel) je nemški poslovni jezik. Če je bila prejšnja obravnava v kakem nenemškem jeziku, mora izdati sodišče razsodbo z razlogi vred v jeziku, ki se je v njem prej obravnavalo, in v nemščini. — Ta patent velja še danes, samo da je poslovni jezik ne samo praviloma, marveč vedno nemški in se drugojezični govori pri obravnavah ne dopuščajo.

č) Trgovski minister ukazuje dne 23. aprila 1850, da morajo kandidati za uradnike znati nemški in poslovni jezik poštne urada, kamor prosijo, za ekspeditorje pa nemški in še en drug avstrijski jezik.

d) Zanimiv je ukaz ministrstva notranjih reči na tržaškega namestnika

»Dem Grundsatz nach ist sowohl in Krain als auch in den windischen Bezirken von Kärnten nicht bloss die deutsche, sondern auch die slavische Sprache als die Gerichtssprache anzusehen. — Pa vendar menda niso pri graškem nadsodišču toliko nevešči nemščine, da bi tega ne razumeli!

LISTEK.

Josip Vandot:

Razor.

Slika iz davnih dni.

(Dalje.)

Prijazno se je nasmehnil Radegost svojemu sinu. Vzel je sekuro, pa se je napotil vun. Kmalu je bilo slišati tam v gozdu glasne udarce, kakor bi podiral nekdo drevo. Borut je držal v eni roki plaha goloba, z drugo pa ju je božal po mehke perju.

»Oj golobčka, prosto sta letala nad sivimi pečinami in sta se veselila lepega življenja,« je govoril Borut nedolžnima živalicama. »A kaj bode zdaj z vama? Ali bodeta še kdaj poletavala pod sinjim nebom?«

Zagrulil je eden izmed golobčkov in se je hotel izmuzniti iz dečkovih rok. Takrat pa je stopil v izbo Radegost. Sekuro je prislonil k steni in se je obrnil k Borutu.

»Vzemí goloba in pojdi z mano!« je velel kratko.

Radoveden je stopal mladeč za očetom. Prišla sta v gozd in sta se ustavila na ozki, zeleni trati. Sredi trate je zagledal Borut grmado iz suhega drač-

ja. Kroginkrog grmade so bili zasajeni smrekovi količi, da je vsa grmada izgledala kakor preprost žrtvenik. Sredi žrtvenika pa se je dvigal zelen smrekov vršiček, ves okrašen z gozdnimi cvetlicami.

»Kaj pomeni to, oče?« je vprašal Borut začuden.

»Glej, to je žrtvenik,« je odgovoril Radegost. »Na tem žrtveniku bova žrtvovala sinjim bogovom ta dva golobčka. Nimam drugega, da bi podaril dobrim bogovom, ki so te oteli bridke smrti. Ko sta se pa vjela ta dva golobčka, mi je šinila takoj v glavo misel: Glej, sinji bogovi ti pošiljajo ti živalici, da ju žrtvuješ v zahvalo, da je ubežal tvoj sin bridki Morani. In sedaj sem postavil žrtvenik. Ti, Borut, daruješ prvega goloba, a drugega jaz.«

In Radegost je potegnil izza pasa bodalce. Naglo je krenil z roko. Niti zagrliti ni mogel golobček. Iz vrata mu je brizgnila kri; dvakrat se je stresel, potem je bil pa mrtev. Radegost je ukresal ogenj. Naglo je šinil plamen ob dračju in je obilnil mrtvega golobčka. Radegost je dvignil proti modremu nebu svoje roke.

»Sinji bogovi, ki domujete sredi logov in poljan, vrh belih planin in neizmernih ravnin, sprejmite ponižni dar, ki vam ga pošilja hvaležni oče, ker ste

obvarovali njegovega sina bridke smrti. Naj vam bo prijeten duh, ki se dviga s tega bornega žrtvenika. Naj vam bo všečna hvaležnost, ki plamti v mojem udanem srcu. Smilujte se, sinji bogovi!«

Tako je molil Radegost. Nikjer ni bilo niti najslabšega vetreca. Zato se je dvigal dim naravnost proti nebu. Radegost je gledal za njim in radost se mu je svetila na obrazu. Prepričan je bil, da je bogovom všečna njegova daritev, ker se dim dviga naravnost proti nebu. Ko je požrl grabljivi plamen golobčka, se je obrnil oče k sinu.

»Bogovi so sprejeli mojo daritev,« je dejal. »Pripravi se sedaj tudi ti.«

Bled kakor zid je stal Borut kraj žrtvenika. Naslonil se je bil na široko smreko in je strmel prestrašen na plamen, ki je sikal na žrtveniku. Stiskal je k sebi nedolžnega golobčka in se ni genil. Po glavi pa mu je rojilo sto in sto misli, ki so ga zapuščale druga za drugo. In le ena mu je še ostala naposled: »Prišla je ura, ko spozna tvoj oče, da si zapustil slovenske bogove!« — In Borut se je stresel pri tej misli. Ali naj žrtvuje namišljenim bogovom? Ne, nikdar! Kako zelo bi se pregrešil s tem, in Krist bi se obrnil v srdu od njega... Toda kaj naj stori? Ali naj pove očetu, da ne veruje več v stare bogove, da spozna edino pravega Boga? — Oj, ob-

ljubil je bil materi in svečeniku Razorju, da se ne izda očetu. A kaj naj stori, da ne spozna oče, da časti zdaj le enega, resničnega Boga?

In Borut se je sklonil in je blede vedno bolj. V svojem razburjenem srcu pa je molil: »Dobri, usmiljeni Krst, ozri se name, pa mi vdihni misel, kaj naj storim v svoji zadregi. Kriste, smiluj se me!«

Toda kar naenkrat je dvignil glavo. Oči so mu začarele in na blede lica mu je stopila rdečina. Stopil je tik pred očetu, pa mu je gledal mirno v obraz. Dvignil je roko — in radostno je vzfrfotal golobček nad visoke vrhove gozdnih dreves, veseleč se jasne svobode.

»Kaj si storil? Glej, golob je ušel, pa ga ne vjameš nikoli več,« je dejal oče in obraz mu je potemnel.

Borut se je nasmehljaj zadovoljno. »Naj se veseli zlate svobode! Blizu smrti je bil; zato se bo pa zdaj še bolj veselil božje narave.«

»Zakaj si ga izpustil?« je izpraševal oče osorno. »Ali ne veš, da je bil določen sinjim bogovom? Ali ne veš, da bi ga moral žrtvovati?«

»O, oče, zato sem ga pa izpustil, ker ne morem žrtvovati bogovom,« je odvrnil Borut odločno.

»Ne moreš? A kdo ti brani, ti neposlušni otrok?« je vzkipek Radegost in

dne 21. sept. 1848, naj se objave na lokalne gosposke in na stranke vrše v njihovem jeziku in naj izostanejo nedopustne objave v nemščini (unstatthafte Mitteilungen in deutscher Sprache).

3. Šole:

a) Ukaz naučnega ministra dne 17. sept. 1848 določa, da bodi učni jezik v ljudskih šolah povsod materni jezik dotičnih otrok.

b) Ravno tam se ukazuje, naj se v učiteljskih slovnicih pouk naslanja na materni jezik in tudi pouk v drugih predmetih naj se, kolikor je mogoče, goji v tem jeziku. Kjer je več deželnih jezikov, naj se ustanovi za vsak svoj pripravniki tečaj. — »Kolikor je mogoče!« Ali je danes izvršitev tega ukaza res nemogoča?

c) Naučni minister dne 28. avgusta 1848 za gimnazije. Pouk v materinščini naj se na gimnazijah vrši povsod, kjer je večina učencev nemška, kot sloboden predmet (če je mogoče, zastoj!). Verouk se poučuj v maternem jeziku, če ga dotični učitelj zna. Materni jezik naj se rabi pri pouku v govorništvu. V mestih, kjer je več gimnazij in več narodnosti, naj se gimnazije razdele po narodnostih.

č) Ukaz naučnega ministra dne 26. maja 1851 ukazuje za vse naše dežele, da se mora vsaj pismena matura delati iz maternega jezika.

d) Cesarski patent dne 4. marca 1849, št. 151, veli, da morajo tam, kjer je prebivalstvo jezikovno mešano, tudi manjšine dobiti potrebna sredstva za gojitev svojega jezika in za izobrazbo v njem.

4. Državni zakonik:

a) Cesarski patent dne 4. marca, št. 153, ukazuje, da se mora izdajati državni zakonik v vseh deželnih jezikih; vsi so avtentični. Deželnim zakonom se mora pridejati nemški prevod, kjer so sklenjeni v nemškem jeziku. — Izvršilna naredba notranjega in justičnega ministra dne 2. aprila 1849 imenuje med temi jeziki tudi slovenski (slovenisch — zugleich windisch und krainerisch).

b) Dne 7. decembra 1849 določa cesarska naredba, da ni treba, da bi se državni zakonik izdal obenem v vseh deželnih jezikih, nego lahko tudi polagoma.

Dodajmo še, da se je v ti dobi prvič pojavila misel, naj se nemščina ustanovi kot državni jezik. Titus Marek, štajerski poslanec, je v Frankobrodu dne 27. maja 1848 stavil narodnostni predlog, ki v tretji točki pravi: »Nemški jezik je sicer državni jezik, toda v tistih okrožjih, kjer večji del govori kak nemški jezik, naj se uvede tudi ta v občinskih rečeh, v šolah in kot sodni jezik.« — Prvi nastop v tem oziru je bil torej sila krotak, toda nemški narodni zastopniki so tudi v ti obliki nemški državni jezik najodločneje odklanjali.

Anarhija v Albaniji.

Pred odločitvijo.

Nadškof Bunci se je odpeljal z avstrijsko torpedovko v Leš, kjer je baje zbranih 6000 oboroženih Malisorov. Knez jim je ukazal, naj ostanejo v Lešu. V ponedeljek

so se zbrali voditelji mohamedanskih Albancev v Tirani, da sestavijo ultimatum na kneza, ki bo odgovoril po kontrolni komisiji. Vstasi med drugim zahtevajo, naj se knez odstrani, naj se zopet pripusti turška zastava, ki plapolja v Šijaku in v Kavaji. Sodijo, da odpotuje knez proti vstašem prostovoljce, ali pa se poda v Skader. Katoliški Albanci smatrajo položaj za zelo nevaren, ker mladoturški agitatorji strastno agitirajo.

Elbassan v nevarnosti.

Iz Elbassana se poroča, da ga vstasi v kratkem zavamejo. Vstasi prodirajo tudi proti Beratju.

Pogajanja z vstasi.

Včeraj se je baje podala kontrolna komisija k vstašem. Vodilni krogi v Draču sami priznavajo, da se jim ni posrečilo, da premosté nasprotstva in tudi niso pridobili velesil za posredovanje. Pogajanja z vstasi v Šijaku se prično danes (3. t. m.).

Knezu zvesti rodovi.

2. t. m. je došlo v Drač 750 Miriditov. Poveljuje jim kapitan Mark Gjoni. V Leš je došlo 800 Malisorov, Miriditov in mohamedancev s Kosovega. Knez je sprejel njih voditelje in je naročil finančnemu ministru, naj jih naprosi, da bi Drač branili. Izjavili so, da bodo šli nad vstaše. Ahmed bej je v Matiju zbral za kneza 2000 mož. Leški škof monš. Bunci je došel kot zastopnik severnoalbanskih škofov v Drač, kjer ponudi knezu v pomoč 1200 katoličanov, ki so pripravljani, da se za kneza boré.

Vstasi zavzeli Krojo.

Iz Valone se poroča, da so zasedli vstasi Krojo.

Novačenje Nizozemcev za albansko orožništvo.

V Amsterdamu je došel major Sluys, ki novači po knezovem naročilu nizozemske podčastnike za albansko orožništvo.

Naša eskadra v Draču.

1. t. m. so priplule pred Drač avstrijske vojne ladje »Tegetthoff«, »Viribus Unitis« in »Zriny«. V Draču ostanejo štiri dni.

Essad paša se opravičuje.

Essad paša je 31. maja obiskal v Rimu avstro-ogrškega poslanika Mereya. Zatrjeval je, da je nedolžen in da so italijanski listi njegove intervjuje zavito objavljali. Poleti misli po Evropi potovati. V Albanijo se ne namerava vrniti in se politiki odtegniti. Gibanje v srednji Albaniji ne smatra za nevarno, ker so povodi le gospodarskega značaja in bi se z energijo in koncesijami lahko potlačili.

Zarota mohamedancev v Skadru.

V Skadru so odkrili zaroto mohamedancev. Zaplenili so zastave in zaprli več oseb.

Ojačenje albanskih orožnikov.

Drač. Finančni minister Nogga je na povelje kneza Viljema odpotoval k Prenk Bib Dodi, da z njima konferira, ker so se v Lješ zbrali Miriditi. Ministrski svet je namreč sklenil, da se ojači orožništvo, kar je potrdil tudi knez.

Nesloga med albanskimi vstasi.

Drač. Med vstasi so se pojavile težkote, ki lahko doveejo do razkola. Več notablov iz notranje Albanije je ponudilo knezu svojo pomoč. Pri Lusniji stoji 700 vladi zvestih Albancev. Poveljuje jim orož-

niški stotnik Ibrahim. Za mestnega poveljnika v Draču je imenovan polkovnik Thompson.

× × ×

Trst. Neki tržaški trgovec je imel zadnje dni opraviti v Albaniji. Zasel je med vstaše, ki so ga vsega oropali, pobrali so mu skoro ves denar, a iz hvaležnosti so ga potem pogostili s kavo in cigaretami. Temu trgovcu so rekli: Odkar je »mbret« v naši deželi, je vse dražje. Izkoriščajo nas begi še bolj, kakor prej pod turško vlado. »Mbret« naj gre domov in nova Turčija naj se ustanovi. V trgu Peklinju so vstasi izobesili turško zastavo. Prebivalstvo v Draču pa je zelo nevoljno nad postopanjem holandskih častnikov, ki se tako obnašajo kakor bi bili med Malajci na otoku Java.

Proračun za leto 1914.

Vlada je danes poslala predsedniku poslaniške zbornice dr. Sylvestru proračun in načrt finančne postave za proračunsko leto 1914/15, ker pričakuje, kakor izvaja vladni komunike, da se bodo po dr. Sylvestrovi akciji obnovile normalne razmere v češki deželni upravi, kar omogoči tudi delovanje državnega zbora.

Proračun za leto 1914/15 izkazuje izdatkov 3.460.726.156 K, dohodkov 3 milijarde 460.987.902 K, torej prebitka 261.746 K.

Načrt finančne postave za čas od 1. julija 1914 do 30. junija 1915 predlaga, naj se potom kreditne akcije poskrbi 228 milijonov 800.000 kron, in sicer 120.000.000 K za stavbne potrebe in za nabavo voz drž. železnice 102.800.000 K pa za prispevanje k izrednim kreditom za armado in mornarico 1914/15.

Potrebsčin izkazuje proračun: Za najvišji dvor 11.300.000 kron (leta 1913 11 mil. 300.000 K), cesarjeva kabineta pisarna 201.528 (193.519), državni zbor 4.148.773 (4.181.766), državno sodišče 85.487 (71.195), ministrski svet in upravno sodišče 6.458.000 (5.873.038), prispevek k skupnim izdatkom 537.212.370 (427.634.787), notranje ministrstvo 63.279.510 (59.219.655 K. Za opravila uradnih prostorov novega policijskega ravnateljstva v Ljubljani je proračunanih 25.000 K. Ministrstvo za deželno brambo proračunava potrebsčine s 131.310.603 kronami (108.949.196), od katerih odpade 93.606.718 kron na deželno brambo, 30.080.214 K pa na orožništvo. Ministrstvo za bogočastje in pouk proračunava potrebsčine s 125.759.100 K (121.677.948). Za povzdigo glasbe, umetnosti in književnosti je proračunanih za Kranjsko 4000 K (2000), za arheološke namene na Štajerskem 3000 (11.500), na Koroškem 6500 (12.000). Potrebsčine za gozde in posestva verskega zaklada se proračunavajo na Štajerskem s 113.750 (28.200), na Koroškem s 4200 (5700) in na Kranjskem s 41.400 K (55.200). Za vseučilišče v Gradcu so potrebsčine proračunane z 1.828.448 K (1.833.700), za tehniko v Gradcu pa s 508.574 kronami. Potrebsčine za opravila, režijske in učne potrebsčine srednjih šol so proračunane na Koroškem s 4147; na Kranjskem s 5300 in na Primorskem s 32.950 kronami, one učiteljske pa na Štajerskem z 1450, na Koroškem z 1420 in na Primorskem s 7300 kronami, za povzdigo ljudskega šolstva na Primorskem je proračunanih 150.000 K. Finančno ministrstvo proračunava skupne

potrebsčine z 1.025.531.323 K (885 milj. 794.967). Omenjamo, da je proračunanih 160.000 K za povišanje pisarniških pomočnikov in pomočnic namesto oficijantov in oficijantov in nadalje za izvedbo službene pragmatike in postave o plačah slugam več 30.000.000. Deželam je nakazanih iz realnih davkov 32.197.000 (25.620.700) in iz davka na žganje 54.000.000 (21.100.000) kron. Potrebsčine za zaglavlje tobak so proračunane s 116.662.000 K (117.769.070). Trgovinsko ministrstvo proračunava potrebsčine z 244.268.873 K (244.596.576). Za varstvo izseljencev je v proračunu 141.000 kron, izdatki za pristanišča in za morsko sanitetno službo z 9.423.940 K, mornariški observatorij v Trstu z 78.000 K. Podpiral se bo »Lloyd« z 9.395.840, dalmatinsko-albanska plovba še posebej z 1.420.000, vzdrževanje zveze z Južno Ameriko z 1.530.000 K, trgovinske mornarice sploh in pospeševanje zgradb ladij s 7.254.550 K, za izpopolnitev prometa na morju je pa proračunanih 2.010.250 K. Potrebsčine skladišč v Trstu so proračunane z 2 mil. 697.600 K; 196.531.063 K je proračunanih za potrebsčine poštno - brzojavnega zavoda in poštne hranilnice. Železniško ministrstvo proračunava potrebsčine z 855 mil. 783.720 K (840.724.220), poljedelsko ministrstvo proračunava potrebsčine s 64 mil. 659.713 K (62.714.731 K). Za agrarne operacije je proračunanih na Koroškem 40.000, na Kranjskem 75.000, na Štajerskem 40.000 in na Primorskem 12.000 K. Pravosodno ministrstvo proračunava izdatke z 92.797.331 K (90.667.541). Ministrstvo za javna dela proračunava potrebsčine s 132 mil. 465.052 K (119.892.857). Za pospeševanje obrtne izobrazbe je proračunanih za Koroško 15.000, za Kranjsko 20.500 in za Primorsko 5000 K. Za izredne zgradbe cest, za državne prispevke k zgradbam cest, zgradba nadzorovalnih hiš in stavbnih skladišč je proračunanih za Štajersko 813 tisoč 444 (977.759), za Koroško 269.750 (251.860), za Kranjsko 288.660 (229.700) in za Primorsko 1.092.220 (1.055.710) K. Za izredne vodne zgradbe in za podpore je proračunanih za Štajersko 417.923, za Koroško 293.300, za Kranjsko 153.450 in za Primorsko 190.000 K. Pod postavko nove zgradbe in nakup posestev v državnih rudnikih in plavžih je proračunano v Celju 258.000 (328.000), v Idriji 158.500 (106.000) in v Rablju 236.000 (63.000) K. Uprava državnih poslopij proračunava potrebsčine s 5.721.000 (4.873.914) kronami, nove stavbe, stavbna režijska, nakup zemljišč itd. se pa proračunava s 27.960.884 K (26.076.349). Notranje ministrstvo proračunava potrebsčine za nove zgradbe, stavbno režijsko, nakup zemljišč itd. na Štajerskem 165.580, na Koroškem s 8646, na Kranjskem s 72.000, na Primorskem s 153.177; naučno ministrstvo na Štajerskem s 483.213, na Koroškem s 3000, na Kranjskem s 26.459, na Primorskem s 561.700; poljedelsko ministrstvo na Štajerskem s 38.000, pravosodno ministrstvo na Štajerskem s 331.320, na Koroškem s 103.762 K, na Kranjskem s 90.000, na Primorskem s 1.304.461 K. Najvišji računski dvor izkazuje v proračunu 744.500 K potrebsčin, pokojnine se pa proračunavajo s 140.018.371 kronami.

Državni dohodki so proračunani takole: ministrski svet in upravno sodišče prispeva 3.928.000 (3.447.000); notranje ministrstvo 2.469.137 (2.401.019), ministrstvo za deželno brambo 1.148.537 (1.713.511), na-

je gledal z mračnim očesom na mirnega mladca.

»Ne izprašuj, oče! Lepo te prosim, ne izprašuj dalje!« je prosil Borut.

Svetogorska slika matere božje in stari-nar Gyra.

(Dalje.)

G. Gyra glejte, zdaj smo pa vkup! Slika Vaša je res iz zapuščine iz leta 1808! To se vjema z izjavo pok. nadškofa Jordana. Kaj pa naj o njej sodimo, povedal nam je pok. Gironcoli, ki je boljše poznal svetogorsko sliko, kot Vi in mi!

Slika, ko so jo dobili dediči v roke — in pozneje Vi, g. Gyra, — je bil torej dober posnetek (in tavola fedelmente da buona mano copiata dell'originale); izvornik pa je bil takrat še vedno na Sveti Gori (=originale ivi — in Monte s. esistente=).

Jasno je sedaj, zakaj ima Vaša slika iste mere ko oltarna, jasno, zakaj je slikana brez kron. — Skrbni vodja Gironcoli je skrbel za bodočnost, za slučaj, ko bi se kedaj uničila pristna svetogorska slika.

Ker pa je ta posneta slika prišla v last Svete Gore šele l. 1808, so vsa druga domnevanja glede dobe pred tem letom izključena. Izključeno je torej domnevanje, da bi se slika kako zamenjala v dobi, ko so bili na Sveti Gori frančiškani. to je od aprila 1566 do

februarja 1786. — Ovrženo je sumničje, da je prava slika izginila iz Solkana v dobi od leta 1786—1793. Izključeno je domnevanje, da je Gironcoli sam sliko zamenjal pred svojo smrtjo (1808), ker sicer je ne bi nad vse pobožni duhovnik v svoji zadnji volji imenoval le posnetek.

Izključeno je vsako zamenjanje slike v dobi od 1808—1875, ko je prešla v privatne roke, ker se je slika vedno hranila v zakladnici v Gorici, in v tej dobi ni bila nikoli na Sveti Gori. Konečno Gyrova slika ne more biti pristna, ker ni imela do leta 1909. nobenih znamenj kronanja.

Prava Svetogorska slika je bila kronana leta 1717., Gyrova po letu 1909.!

Po našem mnenju je glavno vprašanje zgodovinsko. Ne gre za to, ali bi Gyrova slika zamogla biti pristna in kronana, temveč je-li res bila kronana in je res pristna, kakor je tudi brezpomembno, ali bi g. Gyra lahko bil kronani japonski cesar, važno je le, ali je res japonski cesar ali ne! Ne za možnost, temveč za dejstvo se gre, t. j. je-li res Gyrova podoba ista, ki jo je patriarh Grimanovi svetišču daroval, ki je bila leta 1717. slovesno kronana in ki se je splošno častila na Sveti Gori. Vsi viri pričajo, da je bila Grimanova slika kronana. Torej slika, ki ne kaže znamenj kronanja, ne more biti Grimanova. Vprašanje nastane, je-li bila res Gyrova slika kronana? In na to točko — prosimo — naj čitatelji obrnejo svojo pozornost.

Iz Gyrovega postopanja v tej zadevi, se bo namreč pokazala stvar v vsej nagoti!

P. Kalist Medič je svoječasno v svojih dobro osoljenih člankih v »Prim. Listu« dokazal, da Gyrova slika ne more biti prava zato, ker ni kronana. Isto je dognal g. prelat Drexler leta 1909. v zgoraj navedeni knjižici. V »Gazzettinu p.« se je glavni dokaz opiral na to dejstvo. To je dobro čutil tudi Gyra. Zavedal se je, da s tem dejstvom stoji in pade pristnost njegove slike. Koj s početka se ni upal trdit, da ima njegova slika znamenja kronanja. Stvar bi bila preocitna! Njegove začetne objave previdno o tem molče. Njegov obsirni »un piccolo Protocollo« z dne 15. maja 1909 ne ve še ničesar o tej bistveni okolnosti njegove slike, dasi so Gyro na to opozorili štirje veliki članki v goriških listih in dve brošurici! Nekaj časa čaka, kar razbodbna med svet veselo novico: »Slika v moji lasti nosi še vidno znamenje kronanja, ki se je na njej izvršilo!« Z mnogoštevilnimi oglasi in razglednicami kar svet preplavi, misleč sedaj mi morajo verovati! Kronanje njegove podobe vidno odobruje, s posebnim zadovoljstvom to javno ugotavlja. (Glej razglednice!) Vprašamo, kaj pa je prav za prav z znamenji kronanja na Gyrovi sliki? Od kod kronanje? To nam mora javno povedati Gyra. Pribijemo namreč slovesno, da do leta 1909. Gyrova slika ni bila še kronana. Za to trditev postrežemo lahko z mnogimi, prav mnogimi pričami! Pred vsem nam to potrdi družina Mulič-Mihelič, ki je imela to sliko poprei-

a niso nikdar in nikoli opazili znamenj kronanja na njej. Potrdi nam to cela vrsta prič, ko so videli Gyrovo sliko izpostavljeno v ulici Corso Fr. Gius leta 1909. Omenjamo le g. Kl. Delnerija, g. Bolleta. Misli li Gyra, da so vsi ljudje slepi in pozabljeni! Za priččo pokličemo — čujte in strmite! samega Gyro — ne moža iz leta 1914., ampak iz leta 1909. Gyra sam je pred pričami priznal, da njegova slika nima znamenja kronanja in da ni bila kronana! Poslušajmo, kaj nam pripoveduje glede tega prelat Drexler v knjižici »Sopra il quadro leta 1909, na strani 7.: »Podal sem se v zalogo starin g. Gyre skupaj s profesorjem dr. Gnirs-em, konservatorjem c. kr. centralne komisije. Ko sem tu listal dve knjigi — »Historia Ecclesiae et Conventus Montis Sancti« od Paseconija, Benetke 1746 in pa »Il Monte Santo« od Cosanija, Milan 1825, sem našel kot vinjeto na čelu naslikano čudežno podobo kronano. Te vinjete so me napotile, da sem začel iskati morebitne sledove pritrjene krone v ozadju Gyrove slike, ki jih sedaj nima. Vendar kljub natančnemu opazovanju od strani g. profesorja dr. Gnirsa in od moje strani, se ni moglo opaziti niti najmanjšega sledu kake žebeljeve luknje ali sploh kako drugo znamenje, ki bi zamoglo namigniti na kako izvršeno kronanje.

(Dalje.)

učno ministrstvo 18,627.710 (18,323.490), finančno ministrstvo 2.174.422.176 (1 milj. 898.324.151), trgovinsko ministrstvo 256 mil. 585.460 (236.585.970), železniško ministrstvo 910.091.210 (887.714.940), poljedelsko ministrstvo 27.136.736 (24.587.976), justično ministrstvo 4.903.890 (4.753.138), ministrstvo javnih del 50.773.506 (52 mil. 567.631), uprava stavb 736.470 (829.364), nove stavbe, stavbna režijska, nakup posestev itd. 164.522 (437.422); državni nastavljeni prispevajo k pokojnikom 10.000.528 (10.802.827).

× × ×

Predloženi državni proračun za leto 1914-1915 prvokrat všteje netodohodne državne loterije v znesku 14 milijonov K. V proračunu se pozna prvokrat, kako vplivajo službena pragmatika in po državnem zboru sprejete davčne predloge. Dohodninski davek je proračunjen za 367 milijonov kron višje, dohodki od tantiem so proračunjeni na 9 in pol milijona kron, davek na žganje je proračunjen za 35,9 mil. kron višje, davek na peneča vina je proračunjen na 800.000 K. Višjim dohodkom za 552 mil. kron stoje nasproti nakazila deželam, in sicer iz direktnih davkov 6 in pol milijona kron, iz davka na žganje za 33 mil. K višje kot leta 1913. Te dve zadnji postavki znašata 40 milijonov kron, tako da se izdatki za službeno pragmatiko v znesku 30 milijonov K komaj za polovico pokrijejo iz davkov.

Največji izdatek potrebuje finančno ministrstvo v znesku 1397 mil. kron. Več zahteva izdatkov službena pragmatika v znesku 30 milijonov kron, nakazila deželam 40 milijonov kron in razredna loterija 538 milijonov kron. Na drugem mestu je prispevek za skupne izdatke za armado, mornarico in domobranstvo. Carina je proračunjena višje kot doslej: 11 milijonov K. Poročilo utemeljuje to z dogodki in zapletki lanskega leta, ki so povzročili, da imamo večji uvoz. Zemljiški davek prinese več, in sicer 908.000 K več, hišni davek 6 milijonov kron več, pridobinski davek prinese 148 mil. K več, vsled hladnega poletja se je piva popilo manj za 598.000 K, davek na sladkor prinese 10 milijonov več, davek na vino 12 mil. K manj, loteriji 18 mil. K manj, sol 16 mil. K manj, tobak pa za 124 mil. K več.

Veliki nemiri v Južni Italiji.

Rim, 1. junija 1914.

Med prebivalstvom mest Catania in Porto Empedocle je prišlo vsled navskrizenih lokalnih interesov do velikega nasprotstva, vsled česar je izbruhnila splošna stavka prebivalstva mesta Porto Empedocle v Siciliji. Lastniki žvepljenih jam v Cataniji so namreč hoteli zgraditi v Porto Empedocle čistilnico žvepla in napraviti tam svoja skladišča. Temu pa so se uprli prebivalci mesta Porto Empedocle, ki žive večinoma izključno od žveplene industrije, ker so se bali, da bi z uresničenjem namenov lastnikov catanskih žvepljenih jam bila uničena njihova eksistenca. Danes dopoldne so imeli prebivalci mesta Empedocle velik protestni shod, na katerem so proglasili splošno stavko. Po shodu so zborovalci šli po ulicah ter uničili vse, kar jim je prišlo nasproti. Napadli so poslopje požarne brambe, razbili vse brizgalnice, napadli kolodvorsko poslopje, je demoli-rali, prevrnili in razbili več železniških vozov ter pretrgali tračnice, da so s tem onemogočili daljnji železniški promet. Nato je združena množica pretrgala brzojavne in telefonske žice, vlomila v zadružno žveplaren ter uničila vse zapisnike in račune. Množica je v svojem besnenju zažgala tudi več žvepljenih skladišč. Ogenj se je takoj razširil ter provzročil v mestu velikanski strah. Gasiti ni bilo mogoče, ker je bilo uničeno gasilno orodje. To besnenje množice je trajalo ves dan, nepregledna množica se je valila po ulicah, požigala in puštošč med vzlikanjem: »Razbijte! Požgite! Jemljmo nam kruh!« Varnostni organi, broječi samo okrog 100 stražnikov in karabinierjev, so brez moči napram temu divjanju.

Dnevne novice.

Seja vodstva S. L. S. za Kranjsko se je vršila včeraj dopoldne in popoldne v veliki dvorani »Ljudskega doma«. Navzočih je bilo okoli 200 članov vodstva. Zborovanje je otvoril strankin načelnik deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, ki je podal pregled političnega položaja. Vodstvo je soglasno izreklo neomejeno zaupanje voditelju stranke in mu priredilo prisrčne ovacije. Sprejelo se je več organizacijskih nasvetov. Po strankinih štatutih je bilo izvoljeno novo podpredsedništvo, in sicer soglasno dosedanj podpredsedniki dr. Evžen Lampe, dr. Vinko Gregorič in prelat Andrej Kalan. Izvršilni odbor se je nekoliko razširil s tem, da je bilo izvoljenih nekaj članov iz oddaljenejših točk naše dežele. Nato so sledili referati deželnih odbornikov.

Velik shod koroških Slovencev, ki ga je priredila S. K. S. Z., se je vršil Bin-

košni ponedeljek v Velikovicu. Prostorna telovadna dvorana Narodne šole je bila natlačeno polna. Dopoldne se je vršila sveta maša s pridigo č. g. Dolinarja o poštenem življenju. Nato je častiti gospod župnik Treiber v Narodni šoli zbrane zborovalce pozdravil. Za njim je kanonik Žel lepo govoril o pomenu organizacije. Na popoldansko zborovanje je vlada poslala kot poročevalca gospoda komisarja Juvana, med govori pa je prišel za čas tudi gospod okrajni glavar sam. Prvi je govoril v zvezi s spominom na slovensko ustoličenje vojvod na knežjem kamnu Franc Tersglav o jugoslovanskem vprašanju vobče in bil vedno prekinjen od navdušenega pritrjevanja zborovalcev. Z lepo pesmijo je pozdravil zbor mladenič Starmuš. Kanonik Umnik, ki je obravnaval pomen vernosti za slovensko ljudstvo, je navzoče s svojimi krepkimi, z zdravim dovtipom prežetimi izvajanj, kar oduševil. Č. gospod Ulbing je oznanjal boj alkoholu in so mu vsi odločno pritrjevali. Vlada, ki na Koroškem pijanstvo z največjo ravnodušnostjo trpi, dasi uprav katastrofalno uničuje zdravje in srečo vsega prebivalstva te dežele, se je energično pozvala, naj proti tej kuži nastopi. Dr. Ehrlich je končno shod, ki se je vredno pridružil letošnjim taborom, zaključil s trikratnim »Živio!« na cesarja, kar so zborovalci z viharim navdušenjem ponovili in se, potem ko so zapeli cesarsko pesem, razšli. Vlada je skoz in skoz vzoren red in mir.

Manifest izza plota. Plemeniti Milan Šuklje je jako hud, da ni bil povabljen k otvoritvi belokranjske železnice. Zato je stopil za plot »Slovenskega Naroda« in izdal manifest na Belokranjce. Vsebinska tista, ki je znana iz »Tagespost« — zabavljanje čez S. L. S.: »Nenasitni farizeji«, »privrandana strupena golazen«, »lenuharenje rejnih teles« itd. Plemeniti Milan draži Belokranjce s tem, da jih dosledno nazivlja »rojake«, in si prisvaja celo oblast nad njimi, da jim dela izza plota nesposobne pridige. Takole poučuje moške: »Dandanes, ko so babnice v hlačah poceni naprodaj, dandanes dvakrat šteje vsak pošten mož. Iz praznovnosti starih ženic, iz mehkuznosti nemožatih možakarjev, iz podkupljivosti slabotnih značajev se je rodila stranka, ki se sama naziva slovensko ljudsko stranko... Ta stranka ni za nič! — Ženskam pa pridiga tako: »In ve, bele Kranjice, ki vas begajo in plašijo ob volitvah gospodje Petri in Pavli, čemu se dajete strašiti? Kje so tisti liberalni strahovi, antikristi in ljudožrci, o kojih vam pripovedujejo mladi gospodje? Milostivi gospod prošt metliški so dosegli lepo starost, pa še nikdar niso ugledali živega hudega duha. Bodi blagemu gospodu odmerjenih še mnogo mirnih let! Ve pa, bele Kranjice, dajte Bogu, kar je božjega, in možem, kar je možkega. Politiko pustite v miru!« — Milan pl. Šuklje šteje sebe očividno med »možate možakarje«, ki se edini smejo pečati s politiko. Belih Kranjic se bolj boji kot hudega duha. Napreden možakar, pa tako antifeminističen v politiki! Samo na nekaj bi opozorili plemenitega možatega možakarja: Kdor hoče biti Beli Kranjec, mora biti prej Slovenec — o Milanu pl. Šukljetu se pa čuje, da on ne pripada temu kmečkemu narodu. Zato pa naj ostane s svojim manifestom za plotom!

Nemci delajo. Iz poročila o delovanju »Schulvereina« je razvidno, da je to nemško bojno društvo v preteklem poslovnem letu dobilo 185 novih podružnic. Vseh podružnic ima »Schulverein« 2600. Ali ne kliče to dovolj glasno, da stojimo sredi bitke s sovražnikom in da bi v vsaki župniji morali skrbeti, da se osnuje podružnica »Slovenske Straže«?

Ponesrečena netaktnost. Pri otvoritvi belokranjske železnice so vsi naši župani nastopili z vzorno taktnostjo, tako da so si pridobili splošni ugled in spoštovanje. Občina Gradac pa ima liberalnega župana. »Slovenski Narod« priobčuje včerajšnji govor, ki ga je baje imel župan Jakob Stipančič na ministra. V tem govoru, ki obsega dva stavka, stoji, da se je predstavil župan Stipančič ministru »kot zastopnik napredne večine prebivalstva«. Izvedeli smo pa, da tega sicer v »Narodu« napisanega govora župan Stipančič ni izgovoril, vsaj omenjenih besed ne. Zastopuje nam pa, da ga je nameraval govoriti in da so gotovi ljudje, ki sedaj v »Narodu« bobnajo o »naprednem županu«, nameravali moža izrabiti ob taki priliki za toliko brez taktnost. Dejstvo, da župan Stipančič iz kateregakoli vzroka omenjenih besed ni povedal, nam je v tolažilo, da se je nameravana brez taktnost ponesrečila. Minister o »napredni večini« v Gradcu ni izvedel ničesar....

Kdo je pomazal župnišče v Postojni? V nedeljo pred volitvijo jutraj je bil napovedan voliven shod v Postojni. Jutraj pridejo zborovalci in najdejo vso hišo pomazano. Kdo je to storil? »Narod« vpije sedaj: »Lumparija, lopovstvo! Klerikalci so sami pomazali farovž, zato da bi liberalce dolžili!« To ni prvič, da liberalci dokazuje svoje nočne pijanosti na tak način zakrivajo. Seveda more biti samo zvest bralec »Slovenskega Naroda« tako ne-

umen, da verjame tak izgovor. Istina je, da so v sramoto postojnskega mesta liberalci na ostuden način pomazali tamošnje župnišče. Ta madež sedi na liberalni stranki postojnski za vse čase.

Kakor bomba je počilo v Postojni. »Narod«, radi razkritja o slabem gospodarstvu z občinskim premoženjem. Logično bi morali zdaj liberalci premisljevati žalostno stanje mestnega premoženja. Namesto tega pa napadajo le deželne odbornike, ki so sklenili, kar je bila njihova dolžnost. Grde psovke, s katerimi obliva dan na dan »Narod« dr. Lampeta, dr. Pegana in dr. Zajca, le dokazujejo, kako imajo prav trije. Dr. Triller pa si naj zapomni, da kdor psuje, le kaže, da je v krivdi. Dr. Triller naj rajši objavlja v »Narodu« pouk liberalnim županstvom o umnem gospodarstvu in o vzdrževanju javnega reda!

Zanimiva šolska knjiga. Njegova ekscelencja Franc Jožef grof pl. Silva-Tarouca, pravi tajni svetnik, kamornik, dedni član gosposke zbornice, je izdal na Dunaju nemško »Učno knjigo domovinoznanstvo za višje razrede srednjih šol v Avstriji«, ki jo je naučno ministrstvo z odlokom z dne 18. januarja 1914, št. 245, odobrilo za uporabo na nemških srednjih šolah. Najzanimivejša je v knjigi naslednja trditev, ki jo je seveda tudi naučno ministrstvo uradno potrdilo. Pisatelj namreč pravi, da je »ves kras srbski«. Med Srbi je seveda tudi »mnogičica nuance«, od katerih omenja izrečno pisatelj tudi Slovence itd. Tako smo bili Slovenci uradno proglašeni za Srbe. Kaj bo neki reklo vojno ministrstvo, ko bo zvedelo, da so Srbi prodrli že v bližino Gradca in na Koroško preko Celovca in Beljaka in zasedli Kras?

Nemškonalna predznost nadaljuje z napadi, da je bilo kranjsko nemštvo pri otvoritvi belokranjske železnice premalo upoštevano. To je tako godrnjanje kot v liberalnih listih. Povabljeni so bili oficialni zastopniki uradov in zastopstev ob novi prog. Katere osebe pa se želi nemški ljubljanski dopisnik, da bi bile povabljene? Nemci »novi prog« ravno tako kakor liberalci nimajo nobenih poslancev. Ali naj bi ob pomanjkanju teh bil morda vabljen protestantski pastor? Poleg so bili grof Barbo, grof Margheri ravno tako kot dr. Ravnihar, predsednik trg. zbornice Knez, dež. odbornik Triller in ljubljanski župan dr. Tavčar. Uljudnosti in ljubeznivosti gospodov, ki so vabili k tej slavnosti, se ne čudimo, pač pa ljudem, ki so ves čas zabavljali in so šli roko v roki, da so oteževali delo S. L. S. v boju za belokranjsko železnico. Zato je velika predznost se sedaj še pritoževati. Deželna vlada je bila napram Nemcem tako kulantna, da je povabila celo zastopnika obskurnega lista »Domačina«, katerega razum njegovega urednika nihče ne čita, dočim ni bil povabljen »Domoljub«, ki zastopa ljudstvo ob prog in ni bila povabljena cela vrsta slovenskih tednikov. Edini tednik, ki je bil povabljen, je bilo glasilo kranjskih nemškutarjev! In v zahvalo ravno ta zastopnik poliva sedaj po nemškem časopisju dež. predsednika, ker je na slovenski govor poslanca Pogačnika, oziraje se na to, da je minister govoril samo nemško, odgovoril slovensko in je tako edino pravilno in taktčno postopal. Ker je grof Barbo posredoval za »Domačino« je očividno, da gospod grof, čegar oče je bil slovenski deželni poslanec, ni posebno daleč od teh napadov. Postopanje zastopnika »Domačina« je tako, da se iz njega vidi, da je bil poslan k slavnosti le, da kolikor mogoče stvari zavija. Proti taki nedostojnosti treba krepke reakcije. Zato že danes najodločneje protestiramo, da bi se ta obskuren listič še kedaj na katerikoli način protežiral napram sloveskim tednikom, ki stoje visoko nad to nemčurško plitvico. Kako se n. pr. sme »Domačin« poleg slovenskih dnevnikov šopiriti v časnikarski loži dež. odbora, dočim za slovenske tednike ondi ni prostora? Ali mora Nemec biti tudi tam privilegirani, kjer smo mi gospodarji.

Vse, ki so dobili Vestnik S. K. S. Z., nujno prosimo, da takoj po poštni položnici odpošljejo naročnino 3 K, da moremo za 3. številko vedeti število natasa. Kdor lista noče naročiti, naj ga vrne. Kdor želi biti naročnik, a prve in druge številke ni prejel, naj to na dopisnici naznani S. K. S. Z.

Krasote naših narodnih noš. Pod tem naslovom smo opisali v sobotnem listu veliki uspeh naših narodnih noš ob otvoritvi belokranjske železnice. Pisec dotične notice je pri tej priliki nekoliko kritikoval centralo za domovinsko varstvo, češ da ni nič storila za razstavo, ki se je nameravala povodom otvoritve belokranjske železnice v Črnomlju. Od popolnoma poučene strani smo naprošeni konstatirati, da dotična opazka naše notice ni bila utemeljena. Centrala za domovinsko varstvo se je orietela z veliko vne-

mo misli razstave in je storila takoj primerne korake za njeno uresničenje. Izkazalo se je pa, da se razstava povodom otvoritve železnice ne bi dala oživotvoriti, in sicer iz dveh vzrokov: prvič se je misel sprožila nekoliko prepozno — 14 dni pred otvoritvijo železnice! — in drugič, bil je čas ob otvoritvi železnice tako na minute razdeljen, da je bilo vnaprej izključeno, da bi si slavnostni gostje mogli še ogledati razstavo. Dejstva so dokazala, da je bila ta kalkulacija popolnoma utemeljena. Saj niti ni bilo toliko časa, da bi se bil mogel v miru izvršiti banket! Slavnostni gosti so morali kar bežati nazaj na kolodvor. V takih razmerah bi se bila razstava kar zgubila. Kaj posebnega bi se pa v tako kratkem času sploh ne bilo moglo uprizoriti. Če pa kaj napravimo, mora biti kaj takega, da se Kranjci pokažemo. Najlejša razstava je bil narod v narodnih nošah. Ta živa razstava je krasno uspela. Vsi tuji gostje so bili vzradoščeni od nje. Tu smo se Kranjci pokazali, da smo lahko ponosni. Vsaka druga, v naglici skrpucana razstava bi bila k večjemu oslabila ta velikanski utisek — če bi jo sploh kdo od tujih gostov, in za te se je šlo v prvi vrsti, mogel videti. Bodimo zadovoljni: Belakrajina je pokazala krasno lice in dosegla trajen, globok utisek pri vseh, ki so bili navzoči. Centrala za domovinsko varstvo pa deluje tiho, a smoteno. Pred vsem si mora ustvariti podlago, na kateri je šele resnična, kaj vredna akcija za domovinsko varstvo mogoča. To ne gre od danes od jutri. Centrala je oficialna naprava, to je res. A ne državna, uradniška, temveč avtonomna. Uspehi njenega dela, o tem smo prepričani, bodo trajni. — Sobotni članek propagira misel domovinske razstave. Ta misel se že goji v centrali za domovinsko varstvo, in nobenega dvoma ni, da se bo tudi izvedla. Izvedla se bo strokovno pravilno, tako, da bo v čast in ponos kranjske dežele. Belakrajina bo tu na odličnem mestu, in morebiti bi kazalo začeti s pokrajinsko razstavo ravno v Belikrajini, in sicer v najkrajšem času, prvič zato, ker ima Belakrajina zelo veliko pokazati na tem polju in drugič, ker je sedaj, po otvoritvi nove železnice, Belakrajina v ospredju zanimanja.

Umrj na Premu v terek zjutraj posestnik Anton Dekleva (Jurca), predsednik kraj. šol. sveta in bivši župan, po kratki mučni boleznii v 58 letu starosti. Bil je po naravi čvrst mož, prava kraška korenina. Krepko je prenesel vse napore bosenske okupacije kot cesarski lovec. Trikrat je bil v Ameriki, in si je s tem opomogel in ustanovil trden dom — zavetje deveterim otrokom. Amerika ga ni prav nič skazila, ker v zadnjem času žalibog opažamo na fantih in možeh. Bil je naš zvest pristaš. Bil je ljubezniv in postrežljiv sosed in prijatelj. N. v m. p.!

Pet rudarjev podsutih. Iz Zagorja ob Savi poročajo: V soboto, dne 30. maja, je v Kisovškem premogokopu podsolu pet rudarjev, ki pa so jih po triurnem kopanju srečno še žive rešili. Kopali so do njih v daljavi 30 metrov. Dva sta bila popolnoma podsuta, le glave sta imela proste, in ta dva bi ne bila več dolgo živeča, če bi se tako hitra rešitev ne bi bila posrečila. Ostali trije pa so bili podsuti na ta način, da so imeli krog sebe precej prostora in bi po mnenju tozadevnih večakov lahko živeli, da bi lakote pomrli. Vzrok predstoječe nesreče, ki bi bila lahko postala usodepolna, je baje neprestano deževje.

Pojasnilo o klasifikaciji konj v ljubljanski okolici. Z ozirom na članek »Klasifikacija konj v ljubljanski okolici« v vašem listu z dne 4. maja 1914 smo od merodajne strani prejeli pojasnilo, da je samo vojaški pisar (podčastnik) klasifikacijske komisije zamudil vlak iz Ljubljane v št. Vid zaradi tega, ker je novi vozni red v veljavo stopil ravno na dan klasifikacije v št. Vidu namreč dne 1. maja 1914 in ni bil na tukajšnjem južnem kolodvoru pravočasno nabit, marveč še-le 1. maja tekom dopoldanskih ur. Iz ravno tega razloga je ta dan tudi več drugih potnikov zamudilo prvi gorenjski vlak. Krivda torej ne zadene vojaških organov, kar s tem lojalno konstatiramo.

Vlomi v ljubljanski okolici. Dne 1. t. m. je bilo ob 1. uri zjutraj ponoči vlomljeno v poštni urad na Ježici. Vlomilci so odprli vrata s ponarejenim ključem, odprli z železnim drogom pedal pisalne mize ter ukradli okoli 102 K denarja in poštne vrednosti za 25 K. Sumljiva sta dva potepuha, ki sta prejšnji dan beračila v vasi od hiše do hiše. Eden je okoli 16 let star in precej velike postave; nosi kratke hlače in športno čepico ter je bil pri vltomu bos, kakor sklepajo iz sledi. Menda je identičen z nekim Ivanom Sedlačkom iz Slatine pri Brnu. Njegov tovariš je kakih 35 let star, srednje velikosti. Obklečen je bil v baržunast jopič in platnene hlače ter je nosil s seboj nekako culo. — V pretekli noči je bilo vlomljeno v neko trgovino v Mostah. Morda so to izvršili vltomilci, ki so obiskali Ježico.

§ 14.

Današnja »Wiener Zeitung« je objavila tri cesarske odredbe po § 14. Prva odredba izpreminja postopanje v civilno pravnih zadevah, ker se je število tožba tako pomnožilo, da sodniki ne morejo več zmagati dela. Leta 1899. je bilo vloženih pri okrajnih sodiščih 1.247.448, 1. 1909. 1.884.783, 1. 1912. pa 2.290.449 tožba. Število sodnikov se pa ni moglo povišati. S to odredbo se razbremene sodniki, da bo pravosodje hitrejše in boljše poslovalo. Z drugo odredbo se uveljavlja novo priprostejša postopanje pri parcelaciji zemljišč; s tretjo odredbo se pa izpreminja postava o davčnem kasteru.

KNEZ THUN

je došel 2. t. m. na Dunaj, kjer je že ob 11. uri dopoldne prišel s Stürgkhom o političnem položaju konferirati.

DEMISIJA PASIČEVEGA KABINETA.

V seji srbske skupščine 2. t. m. bi bili morali razpravljati v drugem branju o podaljšanju prezenčne službene dobe in o izrednih armadnih kreditih v znesku 122 milijonov dinarjev. Pasić je že 21. majnika zahteval v imenu vlade od kralja, naj mu podeli, še predno se izročita obe armadni predlogi, pooblastilo, da sme razpustiti skupščino in izvesti nove volitve. Staroradikalna stranka je nameravala obe vladni predlogi potrditi, ter nato pa skupščino razpustiti in nove volitve začeti kom avgusta razpisati. Ker pa kralj Pasićevi zahtevi do 1. t. m. zvečer ni ugodil, je sklenila vlada, da počaka še do 10. ure dopoldne 2. t. m., a ker kralj še ni dal pooblastila, so sejo do petka odgodili. Pasić je podal kralju demisijo vlade, ki jo je z obžalovanjem vzel na znanje in izjavil, da si nadaljuje odločbe pridržati.

RUSKI CAR OBIŠČE COSTANCO.

14. t. m. se pripelje ruski car na svoji jahti v spremstvu carice in hčere z delom črnomoške vojne mornarice v Costanco. Kralj Karl in kraljeva rodina sprejme kralja v Costanci. Trdi se, da se ob tej priliki zaroči rumunski princ Karl z najstarejšo carjevo hčerko.

FRANCOZI NAPADAJO GROFA WITTEJA.

»Temps« objavlja članek, ki ostro napada grofa Witteja, češ da je pristaš Nemčije in dela na to, da bi razdril trojni sporazum.

VOLITEV PREDSEDNIKA V RUSKI DUMI.

Z 203 proti 11 glasovom je bil izvoljen za drugega podpredsednika oktobrist Prottopov, ker je kongresist Konovalov odstopil. Ker se opozicija glasovanja ni udeležila, je odstopil tudi predsednik Rodzianko, prvi podpredsednik in prvi podtajnik.

TURČIJA IN GRČIJA SE SPORAZUMETA.

Turški minister za notranje zadeve, Talaat beg, ki je bil v Livadiji pri caru, potem pa obiskal Bukarešto, izjavlja, da se bosta Turčija in Grčija zaradi otkov vsled posredovanja Rumunije mirno pobotali. Turčija bo napravila tudi konec preganjanju Grkov v Traciji. Turčija in Grčija postaneta še prijateljici in morebiti še več. Enako poročilo prihaja iz Bukarešte.

Primorske vesti.

p Shod v Cerknem je priredila na binkoštni ponedeljek ondotna »Kmečka zveza«. Govorila sta poslanca Fon in Rojec.

p Foti hrvatski zastavi v Istri. Poročajo nam: Za časa obiska angleške mornarice v našem Primorju je hrvatsko in slovensko prebivalstvo ob vsej obali gostom na čast razobesilo svoje narodne zastave. Tako so storili tudi vaščani v Lovrečici, občina Umag. Mirno in ponosno so več dni plapolale ob obali hrvatske trobojnice, ne da bi se nad tem kdorkoli izpodtikal. Nenadoma pa s 17. maja pojavi v Lovrečici pet popolnoma oboroženih orožnikov, in sicer dva iz Poreča, dva iz Tara in eden iz Novigrada, z ustmenim nalogom poreškega okrajnega glavarja, da se imajo hrvatske trobojnice takoj sneti, če ne z lepa pa s silo. Ljudstvo se je temu čudnemu ukazu pokorilo, dasi se je čutilo globoko užaljeno in sploh ni moglo pojmii, čemu ta sovražni nastop oblasti proti hrvatski zastavi. Kasneje se je izvedelo, da je okrajni glavar postopal tako vsled prijave omaškega županstva, češ, da je v Lovrečicah radi hrvatskih zastav javni mir in red v nevarnosti. Koliko resnice je bilo na tej prijavi, priča že sama okolnost, da domača lovrečička orožniška postaja ves čas ni imela najmanjšega povoda za posredovanje radi zastav in sploh ni opazila niti sence kaknega razburjenja. Okrajni glavar bi bil torej lahko uradno resnico izvedel in ne postopal tako kakor je. Lovrečičani so vložili pritožbo na namestništvo

v Trstu, v kateri zahtevajo primernega zadostjenja.

p Poštna tatvina 127.900 K. Iz Trsta poročajo: Včeraj zvečer je bil lokalni ogled na poštne uradu Stadion Trst 7 in na glavni pošti, kjer si je porotni dvor ogledal denarno manipulacijo. — Danes ob 9. se je pričelo zasliševanje glavnih prič, ki pa ne izpovedo ničesar bistvenega.

p Tramvajska nezgoda v Trstu. Včeraj ob pol 9. uri dopoldne sta trčila pred južnim kolodvorom skupaj dva tramvajska voza. V vozeh se je nahajalo veliko število žensk, posebno okoličanskih kmetic, ki so se vračale s trga domov. Nastal je nepopisen vik in krik. Potnikov se je polastila prava panika. Ranjenih je bilo več oseb. Znatne poškodbe je zadobil ravnatelj tukajšnje podružnice centralne banke nemških hranilnic, O. Bucher. Poškodovanih pa je bilo tudi več okoličanskih kmečkih žen, tako Marija Valentinčič iz Barkovelj št. 588, Helena Danev s Kontovelja št. 63, Katarina Ban s Proseka št. 72, Ana Puntar in Angela Božič, tudi obe s Proseka. Vsega skupaj je bilo ranjenih 12 oseb.

p Goriško tržno poročilo. Na zadnji živinski sejem v Gorici je bilo prignanih 400 konj, 30 telet in 1000 prešičev. Cene so bile visoke. — Na eksportnem trgu je bilo dne 31. maja t. l. 140 q črešenj po 48 K, 40 kg jagod po 1 K 20 vin., 20 q graha po 18 K 5 q špargljev po 74 K, 7 q krompirja po 20 K.

p Utopljenca, starega okrog 60 let, so potegnili iz Soče pod Solkanom. Truplo je bilo brez obleke, na nogah je imel čevlje. Prav nič se ne ve, kdo je neznane.

p S koščkom mesa se je zadavil. Na čuden način je prišel ob svoje življenje 60letni hlapec Anton Stipan. Svoje opoldansko kosilo v neki gostilni je s tako naglico zaužival, da mu je košček mesa prišel v sapnik. Navzoči mu niso mogli, niti znali pomagati, tako da se je zadušil, zlasti ker je tudi rešilna postaja prišla prepozno.

p Na polju je zadel mrtvoud 75letno Marijo Leban v Šempasu. Stara ženica je peš ležala na polje, da še enkrat vidi svoje njive. Tu jo je zadel mrtvoud. Prepeljali so jo domov.

Ljubljanske novice.

lj Seja občinskega sveta bo v torek 9. t. m.

lj Krščanska ženska zveza ima v petek, to je 5. t. m., ob 4. popoldne redno predavanje v Ljudskem domu.

lj Člane društva »Dijaška in ljudska kuhinja« opozarjamo na občni zbor, ki bo jutri ob 5. uri popoldne v posvetovalnici »Kotlovske Tiskarne« (I. nadstropje).

lj Našla se je damska ura na pokopališču pri Sv. Križu. Dobi se na Sv. Petra cesti št. 17, I.

lj One ljubljanske gospode, ki so prejele 1. in 2. številko Vestnika S. K. S. Z., prosimo, da odpošljejo takoj naročnino in morda še kak dar za S. K. S. Z., ki za svoje delo res zasluži splošnega priznanja in podpore. Kdor noče biti naročnik, naj list vrne pisarni v »Ljudski dom«.

lj Kako se bo draginja stanovanj v Ljubljani odpravila. »Dan« piše, da se bo vse to zgodilo »s skupnim bojem proti tisti klerikalni stranki, ki je vse to zakrivila.« Ljubljanski meščani bodo pri tem »skupnem boju« malo profitirali, ker tak boj »Dnevov« ne bo niti ene same supe za en vinar pocenil. Somišljeniki S. L. S. so v Ljubljani kot hišni posestniki večidel silno korektno postopali in ceno stanovanjem ali nič ali pa čisto neobčutno zvišali. Pač pa so liberalci dvignili naravnost silno agitacijo po »Narodu« in privatno, da bi ljudi pri stanovanjih tembolj oškodovali. In to se je zgodilo samo iz politične zlobe, da bi meščanstvo proti stranki nahujskali, in ne iz potrebe. »Dan« naj tukaj vmes poseže v to nezasišano zlorabo in izkorišča najemnikov!

lj Napredek domače obrti. Velik nedostatek sedanjih naprav pri pečeh in štedilnikih obstoji v tem, da pri odpiranju kurilnih vrat izpadajo ogorki s pepelom vred na tla, ki se vsled tega ponesajo in često celo obžgo kljub temu, da se pod kuršča polagajo pred peči in štedilnike nalašč za to narejene ploščate kovinaste posode in da se tlak obija s pločevino. Kako odpomoči takim in enakim neprilikom, o katerih bi naše gospodinjice in kuharice lahko mnogo povedale, to vprašanje je temeljito rešil naš domači obrtnik gospod Ivan Meglič, ključavničar v Ljubljani, Prule 6, ki je izumel in konstruiral nove vrste kurilnih vrat za peči in štedilnike. Vzorec takih vrat je te dni videti v izloži tukajšnje trvdke Gričar in Mejač v Prešernovi ulici. — Megličeva kurilna vrata, ki so patentirana v vseh avstrijskih deželah, se odlikujejo od navadnih v tem, da je pri njih med gorenjo odprtino, kjer se kuri in med predalom za pepel, pritrjena posebna priprava — recimo pepelolovilec —

po katerem leti pri odpiranju vrat izpadajo pepel z ogorki vred ne na tla, ampak nazaj v štedilnik. Poleg te posebnosti imajo Megličeva vrata tudi gibljivo zaklopnico, s katero je mogoče pritok zraka do ognja poljubno uravnati. Izumitelj ima na razpolago že več pohvalnih pisem. Nabavo teh vrat vsakemu toplo priporočamo.

lj Umrlj so v Ljubljani: Viktorija Pesia, vdova sodnega svetnika, 80 let. — M. Bregar, dninarica, hiralka, 83 let. — Ivan Lebez, delavčev sin, 3 mesece.

Zadnje vesti.

AVDIJENCE PRI CESARJU.

Dunaj. Cesar je v avdijenci sprejel prestolonaslednika Frana Ferdinanda, nato pa poveljnika vojne mornarice admirala Hausa.

BOJ ZA RAVNATELJSKO MESTO DRŽAVNE ŽELEZNISK6 DIREKCIJE.

Dunaj. »Edinosti« se poroča: Z ozirom na aktualno vprašanje imenovanja novega ravnatelja tržaške državne železniške direkcije, je že intervenirala včeraj deputacija nemškega »Volksrata« pri železniškem ministru baronu Forstnerju v prilog imenovanju kakega Nemca na to važno mesto. Intervenienti so izjavili, da podpirajo tozadevno nemško zahtevo tudi Italijani in so opozorili ministra tudi na tozadevni četrtkov članek tržaškega Piccola. Minister Forstner si je dal še tekom popoldne predložiti prevod imenovanega »Piccolovega« članka, nakar je izjavil deputaciji »Volksrata«: »Sedaj je vse v redu«. Minister Forstner je potem še opozoril nemško deputacijo, naj se drže Nemci tudi v bodoče stroge skupnosti in zveze z Italijani, češ da je le na ta način mogoče odbiti zahteve Jugoslovanov.

DEMENTI.

Zagreb. Vest, da je cesar Stepana Radića pomilostil, ni resnična.

OGRI PROTI RUMUNOM.

GYULA FEHERVAR. Rumunsko skupščino, v kateri je poslanec Vlad napadal vlado, je komisar razpustil. Orožniki so zborovalce razgnali. Več rumunskih vojakov, ki so se shoda udeležili, so zaprli. Istotako nekega rumunskega rezervnega častnika, ki je pristvoval zborovanju v uniformi.

PREMEŠENJE GLAVARJA.

Spjet. Od tu se poroča »Rijeckim Novinam«, da bo okrajni glavar Szilvas premeščen. Szilvas je imel vedno konflikt z

LAŠKE ŽELJE.

Belgrad. Iz Rima piše dopisnik tukajšnje »Stampe« o političnih smerih, ki se pojavljajo v italijanskem časopisju napram Jugoslovanom. Politični credo v teh izjavanjih je, da najnevarnejša za italijansko politiko je ideja trilateralizma v habsburški monarhiji, ker prihaja z Dunaja in hoče iztrgati Italijanom Trst in Istro, dočim bi bilo Jugoslovanstvo s Srbijo na čelu za Italijo sprejemljivo, ker ne bi zahtevalo Trsta in Istre, temveč bi se zadovoljilo s Splitom in Dalmacijo!

SRBIJA SE OBOROŽUJE.

Belgrad. »Radničke Novine« in »Srbska Riječ« zabeležujejo govorico, da se Srbija zaradi albanskih dogodkov oborožuje in zbira na albanski meji vojaštvo.

NOBENE INTERVENCIJE.

Peterburg. Velesile tripelentente so predlog, naj v Albaniji intervenirajo vse velesile, definitivno odklonile.

VLOGA PRENK BIB DODE.

Trst. »Piccolo« ima z Drača poročilo, glasom katerega namerava knez Viljem premestiti svojo rezidenco v Skader in se izročiti v varstvo 9000 albanskih katolikov, katerim načeluje Prenek Bib Doda. Na knezovem dvoru se baje že pripravljajo za odhod.

RUSIJA IN ČRNAGORA.

Cetinje. Tu se je vršil slovesni sprejem deputacije XV. ruskega strelskega polka iz Odese, kojega polkovnik - imejitelj je kralj Nikola. Vršil se je galadiner, na katerem je kralj prisrčno nazdravil Rusiji.

AVSTRIJA IN RUSIJA.

Dunaj. »Neues Wiener Journal« poroča, da se še to jesen premesti 43. topniška

divizija iz Lvova v Črnovice, da ojači obmejne čete nasproti Rusiji.

PROTIAVSTRIJSKA PROPAGANDA V RUSIJI.

Peterburg. Znani carjev ljubljene, mistik Rasputin, je dobil od carja dovoljenje, da sme v Kijevu osnovati »Društvo za osvobojenje pravoslavniških kristjanov, ki se nahajajo pod tujim jarmom (Avstro-ogrskim)«. V društvo so pristopili člani visoke aristokracije.

VELIKE MANIFESTACIJE ZA SRBSKO-GRŠKO VZAJEMNOST.

Atene. Povodom obiska srbskih pevskih društev v Atenah je prišlo do velikih manifestacij za srbsko-grško vzajemnost. Srbskim pevcem na čast je bil prirejen slavnostni banket, kateremu so prisostvovali tudi člani vlade. Zunanji minister dr. Streit je v daljšem govoru slavil goste. Srbski pevci so bili povabljeni tudi na dvor, kjer so peli pred kraljevsko dvojico in dvorom. Grki vrnejo Srbom že v kratkem poset.

ATENTAT NA HUERTO.

Mehika. Dvanajst dijakov je streljalo na avtomobil, v katerem se je vozil Huerta, a Huerte niso zadel. Štiri dijake so prijeli in takoj ustrelili. Zmešnjave v Mehiki postajajo vedno večje.

VELIKA ŽELEZNIŠKA NEZGODA.

Vinkovci. Tu sta zadela skupaj dva tovorna vlaka. Vozovi so vsi razbiti. Škoda znaša 300.000 K. K sreči se ni noben človek ponesrečil.

PONESREČENA LADJA EMPRES OF IRELAND.

Montreal. »Empres of Ireland« bodo dvignili.

Grofica Tiepolo oproščena. Porotniki so, kakor se iz Milana poroča, oprostili grofico Tiepolo, ki je, kakor znano, ustrelila slugo Polimantija.

— Slikar Feszty umrl. Umrl je v Lovrani znani ogrski slikar Arpad Feszty.

Tržne cene.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta, 28. maja 1914.

Pšenica za oktober 1914	13-01
Rž za oktober	9-67
Oves za oktober	7-96
Koruza za julij 1914	7-63
Koruza za avgust 1914	8-75

SOLNČNO ZDRAVILIŠČE
Bled, Kranjsko. Zračno in dietetično zdravljenje, svetlobne in solne kopeli, lega, krasna. Izberni zdravilni učinki. Maj - oktober. Prospekti zaštonj in franko. 1334

Sanatorij Gutenbrunn in mestno zdravilišče.
BADEN PRI DUNAJU. Solne in zračne kopeli, močno solne, kardiografija, zdravljenje z radijem (Dr. Erik Kühnelt). Zdravnik vodi: Dr. Oto pl. Aufschnaiter in ces. svet. dr. D. Podzahradsky. Poljsnila zastoj. 1469

Edina primorska tovarna dvokoles
»Tribuna«
Gorica, Tržaška ul. 26, prej pivovarna Gorjup.
Velika eksportna zaloge dvokoles, stalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orkestriljonov itd. itd. 1190
F. BATJEL
Gorica, Stolina ulica št. 2-4.
Prodaja na obroke. Geniki franko.

Tovariška zaloge za alpske dežele v Ljubljani. — Pisarna Albert Petevnik.
2 sekundi
3 rahle poteze
kakšen sijajni blesk z
Erdaal
Kremo za čevlje.

Zahvala.

Vam, ki so ob boleštni izgubi našega ljubljene ter u ...

Aleksandra Pivk

c. kr. poduradnika

izrazili svoje žalje, nam s tolažilnimi besedami lajšali prehuo bol, ter spremili predragemu pokojniku k večnemu počitku, so iskreno in najtopleje zahvalujemo.

1896

Žalujoci.